

1
00:00:01,820 --> 00:00:05,320
♪ Müzik ♪

2
00:00:05,320 --> 00:00:08,580
Aşı Günlükleri'ne

3
00:00:08,580 --> 00:00:14,199
Keşke!...

4
00:00:14,199 --> 00:00:51,760
♪ Müzik ♪

5
00:00:52,320 --> 00:00:57,420
Merhaba. Benim adım Richard Saunders. 'Aşı Günlükleri'ne hoşgeldiniz.

6
00:00:57,488 --> 00:01:00,669
Bu videoda, sizlere geçmişimizden bir hikaye anlatmak istiyorum

7
00:01:00,670 --> 00:01:06,170
çok uzak olmayan geçmişimizin, anne babaların, çocuklarının ölümcül enfeksiyon

8
00:01:06,170 --> 00:01:10,710
hastalıklarına yenik düşüp öleceklerinden endişe ettikleri zamanların hikayesini anlatacağım.

9
00:01:10,859 --> 00:01:15,060
Sizlere o zamanlarda yaşamının nasıl bir şey olduğunu anlatmak isterdim, ama yapamam.

10
00:01:15,060 --> 00:01:18,490
Çünkü orada değildim. Ben Boğmaca, Difteri, Kızamıkçık

11
00:01:18,489 --> 00:01:21,359
Verem, Çocuk Felci gibi hastalıklara yönelik aşılardan

12
00:01:21,359 --> 00:01:26,920
uygulanmaya başlamasından çok sonra dünyaya geldim.

13
00:01:26,920 --> 00:01:29,900
Bu nedenle

14
00:01:30,780 --> 00:01:33,480
bu hikayeyi o zamanlarda yaşayanlardan dinlemeliyiz.

15
00:01:33,480 --> 00:01:36,500
Bu kişilerin bazıları sadece çocukları ve bebekleri değil

16
00:01:36,640 --> 00:01:41,040
ailelerindeki yetişkinleri bile bugün neredeyse duymadığımız bu hastalıklar yüzünden kaybetmişler.

17
00:01:41,180 --> 00:01:45,540
Aynı zamanda, başkalarını da dinleyeceğiz, örneğin modern aşılarda hakkında

18
00:01:45,659 --> 00:01:49,060
bazısı gerçek bazısı uydurma endişeleri olan kişileri ve yanlış bilinenleri.

19
00:01:49,079 --> 00:01:52,260
Görünen o ki, ortalıkta dolanan yanlış bilgilendirmenin sonu yok

20
00:01:52,260 --> 00:01:54,020
özellikle de internet üzerinde.

21
00:01:55,319 --> 00:01:58,019
Ama gelin, önce aşılarda önlenemeyen hastalıkların

22
00:01:58,019 --> 00:02:02,359
etkilerini ilk elden yaşamış olan kişilere kulak verelim.

23
00:02:02,739 --> 00:02:05,799
♪ Müzik ♪

24
00:02:06,200 --> 00:02:13,699
Verna Morris : Annem, verem (tüberküloz) hastalığından 19 yaşında öldüğünde ben 15 aylıkmışım.

25
00:02:13,699 --> 00:02:19,539
Bu nedenle annemi hiç tanımadım. Onu hatırlamıyorum bile.
Annemin iki erkek kardeşi de

26
00:02:19,539 --> 00:02:25,060
ondan kısa bir süre sonra aynı hastalıktan ölmüş.

27
00:02:26,400 --> 00:02:33,020
Sanırım biri annemden 10 ya da 11 yıl sonra ölmüş.

28
00:02:33,020 --> 00:02:39,560
Ama herkesin başına buna benzer şeyler geliyordu.
... aynen

29

00:02:39,568 --> 00:02:45,488

Kızamık hastalığının bir sonraki nesile yaptığı gibi.

30

00:02:47,060 --> 00:02:49,900

Ve, şey veremden öldüler yani.

31

00:02:49,900 --> 00:02:54,500

Neyse... Bir kez bunları yaşayınca bu hastalıkların geri gelmesini istemiyorsunuz.

32

00:02:54,500 --> 00:02:57,500

tekrar geri gelmemeleri lazım.

33

00:02:57,500 --> 00:02:59,900

Çiçek hastalığı gibi, bir zamanlar o da görülüyordu

34

00:02:59,900 --> 00:03:05,020

ama artık kimse Çiçek hastalığına yakalanmıyor.

35

00:03:06,539 --> 00:03:13,479

Ken McLeod : 1950'lerin başıydı, ben 5 ya da 6 yaşındaydım.

Yemek masasında oturuyordum

36

00:03:13,479 --> 00:03:20,679

bir doktor, ayakta duran babamla konuşuyordu

37

00:03:20,680 --> 00:03:27,760

doktor babama kız kardeşimin, küçük kız kardeşimin

Çocuk Felci olduğunu söylemişti

38

00:03:27,759 --> 00:03:32,099

Babamın yüzündeki dehşet ifadesini hala anımsıyorum. Annemin

39

00:03:32,110 --> 00:03:38,110

yatak odasından ağlarkenki hıçkırıklarını duyuyordum

bu alabileceğimiz en kötü haberdirdi.

40

00:03:38,500 --> 00:03:45,459

Daha sonra üçümüzün birlikte Townsville Hastanesi'ne gittiğini anımsıyorum

41

00:03:45,459 --> 00:03:52,019

hastaneye gidip küçük kız kardeşimi ziyaret ettik. Orada yatıyordu

42

00:03:52,019 --> 00:03:57,439
küçük çocuk aklımla o koğuştta yatan düzinelerce çocuğun

43
00:03:57,439 --> 00:04:02,370
başka bir hastalık veya kaza nedeniyle hastanede olmadığını anlamıştım

44
00:04:02,370 --> 00:04:06,150
burası çocuk felci hastalarına ayrılmış bir koğuşttu.

45
00:04:07,500 --> 00:04:12,539
Şanslıydık. Kardeşime çok iyi bakılmıştı ve iyileşti.

46
00:04:12,939 --> 00:04:17,300
Ama aynı zamanlarda tatil dönüşü

47
00:04:18,420 --> 00:04:20,600
okula gittiğimi ve

48
00:04:20,600 --> 00:04:23,360
birkaç hafta ortada görünmeyen arkadaşlarımı sorduğumda

49
00:04:23,360 --> 00:04:26,360
"Billy nerede? Tommy nerede?" diye sorduğumda

50
00:04:27,040 --> 00:04:30,460
Birisinin "Ah.. Onlar çocuk felcine yakalandı." dediğini anımsıyorum.

51
00:04:31,000 --> 00:04:34,800
O zamanlar insanların tek verdiği cevap buydu

52
00:04:34,800 --> 00:04:38,300
bunu duyduğunuzda o arkadaşlarınızı bir daha asla göremeyeceğinizi anlıyorsunuz.

53
00:04:38,300 --> 00:04:39,980
Onları bir daha hiç görmedim. Sanırım öldüler.

54
00:04:40,649 --> 00:04:46,500
Maureen Chuck : Benim okuduğum sınıfta Çocuk Felci nedeniyle bacaklarında metal ortez olan bir kız vardı.

55
00:04:46,500 --> 00:04:53,718
O zamanlar birinci sınıftaydım. Demek ki o

56

00:04:53,718 --> 00:05:00,069
çok daha küçükken hastalanmıştı. Ayrıca babamın bir arkadaşının da

57
00:05:00,069 --> 00:05:04,699
Çocuk Felci nedeniyle bir bacağının ince olduğunu hatırlıyorum.

58
00:05:04,699 --> 00:05:12,139
Hasta bacağı diğer bacağının yarısı inceliğindeydi, o nedenle tuhaf bir şekilde topallardı.

59
00:05:13,120 --> 00:05:20,759
Monica Saville : 1951 yılında 11 yaşındaydım.
Bir gün okuldayken kendimi çok hasta hissetmeye başladım.

60
00:05:20,759 --> 00:05:26,319
Eve gittim ve anneme söyledim. Annem her iyi annenin yapacağı gibi hemen yatağa gidip dinlenmemi söyledi.

61
00:05:26,319 --> 00:05:33,259
Ateşim çok yükselmişti, sırtım ağrıyordu.
Gerçekten çok ama çok hasta olmuştum.

62
00:05:33,259 --> 00:05:37,180
Doktor çağırdılar. Anımsıyorum, doktor

63
00:05:37,189 --> 00:05:42,409
kollarımın bacaklarımın kıvrarak beni muayene etti.
Sonra oturmamı istedi

64
00:05:42,408 --> 00:05:47,259
otururken canım çok yanmıştı. Sonra çenemi göğsüme değdirmemi söyledi.

65
00:05:47,259 --> 00:05:52,860
Söylediğini yapamadım, bunun üzerine doktor anne babama

66
00:05:52,860 --> 00:05:55,100
"Kızınızı hemen hastaneye yatırmalıyız!" dedi.

67
00:05:55,100 --> 00:05:58,520
Beni Wagga Base Hastanesi'ne yatırdılar, evimizden 25 mil yani 40 km uzaktaydı.

68
00:05:58,528 --> 00:06:03,709
Belimden su aldılar ve bana orada Çocuk Felci tanısı koydular.

69

00:06:04,199 --> 00:06:11,959

Bu çok korkutucuydu, çünkü bizim küçük kasabamızda o sıralarda hiç Çocuk Felci vakası görülmemiştir.

70

00:06:11,959 --> 00:06:14,519

Ülkede bir vaka olmuştu, 34 yaşında genç bir çiftçi

71

00:06:14,519 --> 00:06:19,758

o da zaten ölmüştü. Sonra da Çocuk Felçli küçük Monika!

72

00:06:19,759 --> 00:06:23,739

Nereden kaptığım anlaşılamadı.

73

00:06:24,019 --> 00:06:26,000

Kimse anlayamadı.

74

00:06:26,800 --> 00:06:31,418

John Bundock : Annem evlenmeden önce hemşireymiş

75

00:06:31,418 --> 00:06:40,178

karantina hastanelerinde çalışmış ve çocukların Veremden, Çocuk Felcinden

76

00:06:41,519 --> 00:06:45,740

Difteri'den ve diğer hastalıklardan sık sık öldüğünü görmüş.

77

00:06:47,060 --> 00:06:51,579

Babam beş kardeşten en büyüğü imiş.

78

00:06:51,588 --> 00:06:56,848

1939'da, babam 20 yaşındayken, kardeşlerinin en küçüğü, tek kızkardeşi

79

00:06:56,848 --> 00:07:02,118

ikibuçuk yaşındayken Difteri'den ölmüş. O nedenle

80

00:07:02,119 --> 00:07:06,469

ben Difteri'den ölen çocuk hikayeleri ile büyüdüm. Annemin gördükleri

81

00:07:06,468 --> 00:07:09,341

ve elbet babamın yaşadıkları nedeniyle.

82

00:07:09,341 --> 00:07:11,942

Biz altı kardeşiz, ben en büyükleriyim.

83

00:07:11,949 --> 00:07:16,218

En küçük kardeşimiz doğduğunda biz Boğmaca olmuştuk, ona da geçti

84

00:07:16,218 --> 00:07:23,069

bebek olan kardeşimin nefes almak için debelendiğini anımsıyorum,

85

00:07:23,069 --> 00:07:27,610

beline siyah renkte cerrahi bir kuşak sarmıştık,çünkü

86

00:07:27,610 --> 00:07:32,939

öksürmekten göbek fitiği olmuştu. Çok hastalanmıştı,

87

00:07:32,939 --> 00:07:37,349

bugün olsa kesinlikle hastaneye yatırılırdı ama annem,

88

00:07:37,348 --> 00:07:41,058

annem eski bir hemşire olduğu için ona evde iyi bakacağını düşünmüş olmalı.

89

00:07:41,059 --> 00:07:45,279

Boğmaca'nın nasıl fena olduğunu anımsıyorum. Nefes almak için debelenme,

90

00:07:45,278 --> 00:07:51,428

soluksuz bırakan öksürük krizi, sonra da kusma.

91

00:07:51,428 --> 00:07:55,019

Annem için yeni doğum yapıp, bir de altı çok hasta

92

00:07:55,019 --> 00:07:59,939

çocuğa bakmak çok zor olmuş olmalı.

93

00:08:00,939 --> 00:08:05,019

Peter Bowditch : Benim şahsen yaşadığım bir örnek kuzenim Philip

94

00:08:05,028 --> 00:08:08,610

gençken düşüp bacağını incitmişti, anne babasına gidip

95

00:08:08,610 --> 00:08:13,460

"Bacağı ağrıyor." dedi. Anne babası çok korkmuştu.

İlk akıllarına gelen Çocuk Felci idi.

96

00:08:13,459 --> 00:08:16,658

Onu hemen doktora götürdüler, doktor birşeyi yok, sadece düşmüş dedi.

97

00:08:16,658 --> 00:08:19,348
İki gün sonra en iyi arkadaşı Frank da düştü.

98
00:08:19,348 --> 00:08:22,800
Philip kuzenimden iki sokak ötede yaşıyordu. Onun da bacağı ağrıdı,

99
00:08:22,800 --> 00:08:27,379
doktora götürdüler... Ama o Çocuk Felci tanısı aldı.

100
00:08:27,379 --> 00:08:31,418
Frank tüm yaşantısı boyunca tekerli sandalyeye mahkum kaldı,
2012 yılında da öldü.

101
00:08:31,418 --> 00:08:37,098
Çocuk felci çok ama çok korkunç bir hastalıktı ve insanların ondan korkması gayet doğaldı.

102
00:08:38,120 --> 00:08:43,019
Dr Karl Kruszelnicki : Nimbin'de bir tıp öğrencisi iken
bir doktora yardım ediyordum.

103
00:08:43,019 --> 00:08:47,209
hem tıp eğitiminin bir parçası, hem de deneyim olsun diye.

104
00:08:47,208 --> 00:08:53,549
Bir seferinde, anne babası 16 yaşında bir çocuğu getirdiler

105
00:08:53,549 --> 00:08:56,799
Yürüyüşünden hemen Çocuk Felci olduğunu anlamıştık

106
00:08:56,799 --> 00:09:00,519
Çocuk Felci'nin çok karakteristik bir yürüyüşü vardır.
Parkinson veya felç yürüyüşünden çok farklı.

107
00:09:00,519 --> 00:09:05,480
Çok barizdir. Doktorla birşey söylemeden birbirimize baktık.

108
00:09:05,480 --> 00:09:07,970
Daha sonra aile anlatmaya başladı

109
00:09:07,970 --> 00:09:11,278
Hindistan'dan yeni gelmişler,
Daha sonra doktor birkaç soru sordu ve

110
00:09:11,278 --> 00:09:16,429

"Çocuk felci aşısı oldunuz mu?" diye sordu. Olmamışlar.

111

00:09:16,429 --> 00:09:20,638

Daha sonra birkaç test yaptı ve aileye

"Görünen o ki oğlunuz Çocuk Felci olmuş." dedi.

112

00:09:20,639 --> 00:09:27,178

Ailenin ne kadar şoke olduğunu anlatamam.

113

00:09:27,179 --> 00:09:29,838

Buna inanmak istemediler. En başta başta kendi kendilerine akıl yürütmeye başladılar

114

00:09:29,840 --> 00:09:33,269

Başta "Ama çocuk felci diye bir hastalık yok ki!" dediler.

115

00:09:33,269 --> 00:09:36,240

Daha sonra tamamen inkar moduna girdiler

"Çocuk Felci artık ortadan kalktı,

116

00:09:36,240 --> 00:09:38,600

artık hepimiz çok daha iyi yaşıyoruz ve

Çocuk felci gibi bulaşıcı

117

00:09:38,600 --> 00:09:43,350

hastalığa yakalanmak artık mümkün değil!" demeye başladılar.

118

00:09:43,350 --> 00:09:47,230

En sonunda hışımla sandalyeleri tekmeleyerek muayenehaneyi terk ettiler.

Çocuklarını aşılatmadan

119

00:09:47,230 --> 00:09:52,139

onu yanlarında Hindistan'a götürmüş olmaları nedeniyle

120

00:09:52,139 --> 00:09:56,999

çocuğun bir bacağının felç olması gerçeğini kabullenmek istemediler.

121

00:09:58,610 --> 00:10:02,430

Wagga Base Hastanesi'nde Çocuk Felci olan bir hasta için

122

00:10:02,429 --> 00:10:09,188

belirlenmiş bir tedavi planı yoktu. Ateşim vardı, o nedenle beni bir yatağa yatırdılar

123

00:10:09,188 --> 00:10:15,399

yastık vermediler, ve bir yere kıpırdamamı söylediler. Bir yere gidecek halde değildim zaten.

124

00:10:15,399 --> 00:10:22,110

Ben de orada yattım. Bir süre sonra beni verandaya aldılar.

125

00:10:22,110 --> 00:10:26,800

çünkü içeriye, koğuşa daha çok sayıda hasta getirilmişti.

Ateşi düşen hastaları

126

00:10:26,799 --> 00:10:31,059

verandaya yatırıyorlardı. Yani etrafı açık

127

00:10:31,059 --> 00:10:37,778

ve sadece kenarları bez bir perde ile kapalı bir veranda.

Ama yanımda her zaman

128

00:10:37,778 --> 00:10:42,778

oldukça korkutucu görünen ve adının 'Demir Ciğer'

olduğunu öğrendiğim bir cihaz vardı.

129

00:10:42,778 --> 00:10:46,720

bana bu cihaza ihtiyacım olabileceğini söylemişlerdi.

Çünkü bendeki çocuk felci

130

00:10:46,720 --> 00:10:52,579

boğaz bölgemi tutmuştu. Düzgün yutkunamıyor, düzgün konuşamıyordum.

131

00:10:52,578 --> 00:10:57,978

Bu tür Çocuk Felci'nin akciğerlere inmesi daha sık görülüyormuş.

132

00:10:57,980 --> 00:11:02,379

O nedenle, bir gün Demir Ciğer'i yanibaşıma görmeyince çok sevinmiştim.

133

00:11:02,389 --> 00:11:06,028

yanımda olmadığına göre, ona ihtiyacım olmayacak demekti!

134

00:11:06,028 --> 00:11:08,489

Ama elbette, başka birinin ona ihtiyacı olduğu için götürülmüştü.

135

00:11:08,899 --> 00:11:12,840

1950'leri, insanların sayısız kimseyi öldüren bu korkutucu hastalıkların

136

00:11:12,850 --> 00:11:17,579

gölgesinde yaşadığı günleri anımsıyorum.

137
00:11:17,578 --> 00:11:21,349
Eski bir mezarlık önünden geçerken, ölenlerin mezartaşlarına bir bakın ve

138
00:11:21,350 --> 00:11:28,350
kaç yaşında ödlüklerine dikkat edin. Bebeklere baktığınızı fark edeceksiniz.
hepsi ölmüş, hepsi...

139
00:11:28,350 --> 00:11:31,009
Müzik

140
00:11:31,009 --> 00:11:35,188
20. yüzyıl başında, Avustralya'da bebek ölüm oranı %10'dan

141
00:11:35,188 --> 00:11:41,179
fazlaydı. Bunu hayal edebiliyor musunuz? Her on bebekten
en az biri ölüyordu.

142
00:11:41,179 --> 00:11:44,959
ve ölümlerin çoğu da aşı ile önlenemeyen hastalıklardandı.

143
00:11:45,360 --> 00:11:49,820
Bu anne babalar çocuklarının hayatta kalabilmesini sağlamak için neler feda etmezdi.

144
00:11:52,120 --> 00:11:57,179
Bu tip haberlere gazetelerde sıklıkla rastlanılıyordu.

145
00:11:57,179 --> 00:12:00,479
Bunlar çok üzücü haberlerdi ama kimseyi de şaşırtmıyorlardı.

146
00:12:01,179 --> 00:12:04,899
Geçtiğimiz yüzyılda, bu rakamları aşağı çekecek önemli

147
00:12:04,909 --> 00:12:08,589
sağlık uygulamaları devreye alındı ve başarılı oldu.

148
00:12:08,919 --> 00:12:12,259
Bunların en başında da yaygın aşılama programları geliyordu.

149
00:12:14,860 --> 00:12:18,159
Size, bu belgesel için araştırma yaparken rastladığım bir şey okumak istiyorum.

150
00:12:18,169 --> 00:12:24,949

Bu, Nisan 1903 tarihli Perth Daily News Gazetesi'nden.

151

00:12:26,320 --> 00:12:30,660

Öksürük boyun çıkmasına neden oldu. Ölen çocuğu

152

00:12:30,659 --> 00:12:34,318

muayene eden Southwark karakolundan bir doktor,

153

00:12:34,318 --> 00:12:38,679

hastanın Boğmaca tedavisi gördüğünü belirtti. Ölümün,

154

00:12:38,679 --> 00:12:42,870

ortada başka bir neden olmaksızın oluşan boyun kırığına bağlı olduğu anlaşıldı.

155

00:12:42,870 --> 00:12:47,810

Doktor, çocuğun Boğmaca'ya bağlı ortaya çıkan öksürük krizi nedeniyle

156

00:12:47,809 --> 00:12:49,159

öksürürken kendi boynunu çıkardığı sonucuna vardı.

157

00:12:51,299 --> 00:12:54,479

Wollongong'ta ilk defa aşılacak çocuklar arasında olduğumu anımsıyorum.

158

00:12:54,480 --> 00:12:57,819

Okul çıkışı hepimizi otobüslere bindirdiler, ve hep birlikte

159

00:12:57,818 --> 00:13:01,318

Pioneer Hall'a götürdüler. Burada hepimize iğne yaptılar.

160

00:13:01,318 --> 00:13:06,219

Benim sınıfımda, bacak ortezi takan bir çocuk vardı. Okulda

161

00:13:06,220 --> 00:13:10,490

Çocuk Felci nedeniyle sakat kalan iki çocuk daha vardı.

Çocuk Felci,

162

00:13:10,490 --> 00:13:14,079

bulaştığı kişilerin yüzde yarımında kalıcı sekel bırakır.

Yanı kalabalık bir grup insan Çocuk Felci olunca

163

00:13:14,078 --> 00:13:16,809

bunların yüzde yarımı nörolojik belirtiler gösterecektir.

164

00:13:16,809 --> 00:13:19,338
benim okulumdaki bu üç çocuk, bu kişilerdendi.

165
00:13:19,339 --> 00:13:23,610
Yıllar sonra şunu fark ettim ki, hepimizin anne babası

166
00:13:23,610 --> 00:13:28,759
bir fedakarlık örneği göstererek kendileri için aşı istemediler,

167
00:13:28,759 --> 00:13:33,680
böylece stoklarla bizlerin tamamı, onların çocukları aşılanabildik.

168
00:13:33,679 --> 00:13:38,419
ne müthiş bir fedakarlık.

169
00:13:39,759 --> 00:13:44,680
Kızkardeşim eve geldikten yaklaşık bir yıl sonra,
Çocuk Felci'ne karşı

170
00:13:44,679 --> 00:13:52,919
bir aşı geliştirildiğine dair bir haber aldık. Ve bu haber

171
00:13:52,929 --> 00:13:57,239
banliyölerde yaşayan insanların üzerindeki kocaman bir kara bulutu dağıttı.

172
00:13:57,240 --> 00:14:00,938
O zamana dek hepimiz bu karamsar, kara bulutun içinde yaşıyorduk
çocuklarımızın Çocuk Felci'ne

173
00:14:00,938 --> 00:14:06,549
yakalanma ihtimali vardı. Aşı ile sonunda bir umut sahibi olduk.

174
00:14:06,549 --> 00:14:10,429
Kısa bir zaman sonra, bizi, tüm çocukları
okula götürdüler

175
00:14:10,429 --> 00:14:15,979
verandada tek sıra yaptılar. 100 kişi kadardık. Hepimiz sırayla aşılandık.

176
00:14:15,980 --> 00:14:20,699
ve hemen ardından Çocuk Felci hastalığı ortadan yok oluverdi.
Hatta öyle ki

177
00:14:20,698 --> 00:14:26,039

artık muhabbet konusu bile olmuyordu.
Nadiren ortez takılı

178
00:14:26,039 --> 00:14:30,519
bir çocuk ya da yetişkin görüyorduk ama o kadar.
Çocuk Felci adeta sihirli bir şekilde

179
00:14:30,519 --> 00:14:35,859
yok oldu. Ama bunu yapan sihir değil, bilimdi.

180
00:14:36,549 --> 00:14:40,149
Bu günlerde ise çocuğunuzu aşılama kararı
zor bir karar değil ama

181
00:14:40,149 --> 00:14:44,068
bazı insanlar buna ikna olmuş değiller. Bir bakıma
aşılar kendi başarılarının

182
00:14:44,068 --> 00:14:48,399
kurbanı oldular.Bu ebeveynler soruyorlar, neden?

183
00:14:48,399 --> 00:14:51,860
Neden çocuğumu aşılattım? Nedeni şu,
Boğmaca gibbi ciddi hastalıklar

184
00:14:51,860 --> 00:14:56,419
artık azalmış olsalar bile hala aramızda,
hala can alıyorlar.

185
00:14:56,419 --> 00:14:59,058
Buna rağmen, özellikle enfeksiyon oranı
düşük olan

186
00:14:59,058 --> 00:15:03,639
gelişmiş ülkelerde hala aşı karşıtları var.

187
00:15:03,700 --> 00:15:08,080
Bu kişiler, aşılardan otizmden, SIDS'e (Uykuda Ani Bebek Ölümü)

188
00:15:08,089 --> 00:15:14,180
ve hatta 'Tartaklanmış Bebek Sendromu'na bile neden olduğunu iddia ediyorlar.
İnanılmaz!

189
00:15:14,179 --> 00:15:18,699
Bazıları, aşılamanın hiçbir hastalığı engellemediği kanısında.

190
00:15:19,639 --> 00:15:25,318
Dr Richard Gordon: Aşıların, herhangi bir başka enjeksiyonda görülenler dışında

191
00:15:25,318 --> 00:15:30,159
hemen hemen hiç bir yan etkisi yok.

192
00:15:30,159 --> 00:15:35,558
Enjeksiyon sonrası gördüğümüz en sık reaksiyon bayılma.
Eğer çocuğunuz

193
00:15:35,558 --> 00:15:38,368
aşılanmıyorsa, bu ülkeye dışarıdan insanlar gelmediği ve

194
00:15:38,369 --> 00:15:41,999
beraberlerinde bir virüs getirmedikleri sürece sorun yok. Ama dışarıdan biri gelir

195
00:15:41,999 --> 00:15:46,670
ya da virüs bir başka şekilde ülkeye girerse

196
00:15:46,669 --> 00:15:50,860
tekrar bir salgın olabilir. Bunların pekçoğu da,

197
00:15:50,860 --> 00:15:55,889
bu hastalıkların pek çoğu ölümcüldür. Eğer

198
00:15:55,889 --> 00:16:01,680
yeni doğanların %15'i Kabakulak gibi hastalıklara

199
00:16:01,679 --> 00:16:05,508
yakalanmaya başlarsa, bazı ölüm vakalarının görülmesi kaçınılmazdır.

200
00:16:05,509 --> 00:16:09,589
Kabakulak aslında... öldürücü olabilir. Çocuk Felci de öyle.

201
00:16:09,589 --> 00:16:15,509
Tetanoz, Difteri, Boğmaca...
Özellikle Boğmaca'da

202
00:16:15,509 --> 00:16:18,629
ölüm oranı oldukça yüksektir. Çocuk Felci de öyle,
hem ölümcül olabilir

203

00:16:18,629 --> 00:16:24,360
hem de sakatlık oranı oldukça yüksektir.
Eğer birden nüfusumuzun %15'i bu hastalıklara

204
00:16:24,360 --> 00:16:30,119
hassas hale gelirse, çocuklarda bu tip pekçok hastalık

205
00:16:30,119 --> 00:16:35,639
görölmeye başlayacaktır. Ve siz çocuğunuzu aşılattırmayarak

206
00:16:35,639 --> 00:16:39,369
sadece kendi çocuğunuzu risk altına almakla kalmaz,

207
00:16:39,369 --> 00:16:43,199
aşılannmış çocukları bile risk altına sokarsınız.

208
00:16:43,198 --> 00:16:46,429
Bu çocukların bir kısmı, gerek bağışıklık sistemlerindeki bir sorun, gerek genetik olarak

209
00:16:46,429 --> 00:16:49,349
bu hastalıklara meyilli olabilir.

210
00:16:50,509 --> 00:16:53,699
Aşılarla ilgili en inatçı hurafelerden biri de

211
00:16:53,698 --> 00:16:57,519
aşılamanın, ya da bazı aşıların otizm'e neden olduğunun sanılması.

212
00:16:57,960 --> 00:17:02,120
Aşılar ve otizm arasında böyle bir bağlantı olmadığını gösteren düzinelerce çalışma var.

213
00:17:02,879 --> 00:17:07,299
Gözlenen durum tamamen bir rastlantıdan ibaret.

214
00:17:07,308 --> 00:17:11,949
Otizm tanısı, genelde ilk aşıların yapıldığı zamanlarda konuyor.

215
00:17:12,088 --> 00:17:15,948
Otizm genelde çok erken yaşta tanısı konacak bir durum değil, çok nadiren erken tanı da konabiliyor elbet.

216
00:17:16,059 --> 00:17:20,700
Yeni bir çalışma yapıldı. Sydney Üniversitesi'ndeki bir biliminsanı
şimdiye dek yapılmış otizm-aşı hakkındaki tüm çalışmaları

217

00:17:20,709 --> 00:17:24,630
makaleleri derledi ve birleştirdi. Sonuçta şunu buldu,

218

00:17:24,630 --> 00:17:28,110
tüm verileri bir araya toplarsanız çok daha fazla ve güçlü bir veri kümeniz olur.

219

00:17:28,109 --> 00:17:31,369
çok daha güvenilir bir hale gelir. Sonuçta bulunan şu,

220

00:17:31,369 --> 00:17:33,029
aşılarla otizm arasında hiç bir bağlantı yok.

221

00:17:33,269 --> 00:17:37,339
Otizm bazen daha erken de farkedilebilir,
ama esas tanı konuğu zaman

222

00:17:37,339 --> 00:17:39,759
2- 3 yaş civarındır. Çünkü çocuklar genelde bu zamana dek

223

00:17:39,759 --> 00:17:43,278
otizm belirtilerini pek göstermezler. Bu yaşlar

224

00:17:43,278 --> 00:17:46,058
aynı zamanda çocukların arka arkaya aşılanmaya başladıkları

225

00:17:46,140 --> 00:17:50,060
zamandır. Yani bu tamamen tesadüf. Bu hurafeyi artık

226

00:17:50,069 --> 00:17:52,408
bir kenara koymalı ve tekrar etmeyi bırakmalıyız.

227

00:17:52,720 --> 00:17:57,420
Ortalıkta, aşılamaya karşı olan pek çok insan var.

228

00:17:57,429 --> 00:18:00,399
her birinin kendine göre nedenleri var.

229

00:18:00,398 --> 00:18:06,000
Bazısı bilime karşı, kimi bilimin sosyalizasyonuna karşı.

230

00:18:06,000 --> 00:18:09,519
Ama onlar eskiden neler yaşandığını bilmiyorlar. Ben bu yaşananları

231
00:18:09,519 --> 00:18:13,359
yakından gören son nesildenim. Babamın yüzünde gördüğüm ifadeyi unutamam.

232
00:18:13,359 --> 00:18:19,168
ya da anneminkini. Okula demir bacak ortezi ile gelen okul arkadaşlarımın yüzündeki bakışı.

233
00:18:19,169 --> 00:18:24,809
Bunları bir daha asla görmedim. Bu, artık görülmüyor.

234
00:18:24,808 --> 00:18:29,119
Bu insanlar aşılamaya neden bu kadar hararetle karşılar? ne dediklerinin farkında değiller.

235
00:18:29,119 --> 00:18:37,079
Bir sürü neden sıralıyorlar, ama her biri anlamsız.

236
00:18:37,079 --> 00:18:41,759
hepsi saçma. Çocuklarınızı aşılattın. iyi bir doktora gidin.

237
00:18:41,769 --> 00:18:45,808
Adamakıllı bir doktora gidin, şarlatanlara değil. Gerçek bir doktora. Aşılama programına dahil olun,

238
00:18:45,808 --> 00:18:49,740
aşılarınızı zamanında yaptırın. Yaptırın ki

239
00:18:49,740 --> 00:18:53,920
benim 5 yaşındayken yaşadıklarımı sizler de yaşamayın.

240
00:18:55,920 --> 00:18:59,000
Aşılar hakkında ilk anımsamamız gereken şey onların

241
00:18:59,009 --> 00:19:03,680
insan ürünü olduğu. Mükemmel değiller. İnsanlar tarafından yapılan hiçbir şey mükemmel değil.

242
00:19:03,680 --> 00:19:08,140
Ama aşılanırsanız, size sağlayacağı faydalar olası negatif yönlerinin çok çok üzerinde.

243
00:19:08,159 --> 00:19:11,700
Ben çocuklarımı aşılattım. Herkese de çocuklarını aşılatmalarını söylüyorum.

244

00:19:11,700 --> 00:19:15,590

Mükemmel değiller, ateşiniz çıkabilir veya başka bir yan etki olabilir

245

00:19:15,589 --> 00:19:20,259

ama olumlu yönleri çok daha fazla olacaktır.

246

00:19:20,259 --> 00:19:24,528

insanların yaptığı hiçbir şey mükemmel değil, ama aşılama şansınızı ciddi şekilde arttırır.

247

00:19:24,528 --> 00:19:26,568

Aşılının.

248

00:19:27,140 --> 00:19:33,419

Bu o kadar önemli ki. Küçük bir iğne ve,

249

00:19:33,419 --> 00:19:38,259

çocuklarımızın, bu iğneyle bu hastalıklara yakalanma ihtimalini

250

00:19:38,259 --> 00:19:42,919

silip atıyoruz.Bu hastalıklar onları öldürebilir.

251

00:19:42,919 --> 00:19:50,059

İki çocuğumun birden Boğmaca olduğu zamanı anımsıyorum çok kötü bir dönemdi.

252

00:19:51,400 --> 00:19:55,220

Eğer anneannelerimiz, günümüzde onların çocuklarının

253

00:19:55,220 --> 00:19:59,700

ölümüne neden olan hastalıklara yönelik bir tedavi ve koruma yöntemi olduğunu ve bizim bunları özellikle kullanmadığımızı bilselerdi

254

00:19:59,710 --> 00:20:03,150

bizi bir hafta boyunca aralıksız döverlerdi.

255

00:20:04,808 --> 00:20:09,548

Bahsettiğimiz hastalıklar, çocukları ömürleri boyunca etkileyebilecek hastalıklar.

256

00:20:09,548 --> 00:20:12,379

Tüm belirtiler ortadan kayboldu bile hastalığın

257
00:20:12,380 --> 00:20:17,200
küçük bir kısmı vücut içinde kalabilir ve yıllar sonra yeniden ortaya çıkabilir.

258
00:20:17,200 --> 00:20:19,819
Geçmişten gelen korkunç bir katil gibi.

259
00:20:21,470 --> 00:20:26,940
Poliomyelitis, Polio veya Çocuk Felci denen durumda

260
00:20:26,940 --> 00:20:31,360
kaslar tutulur. Kaslar felç olur.

261
00:20:31,359 --> 00:20:36,240
Akciğerlerimizi de kaslar hareket ettirir ve nefes almamızı sağlarlar.

262
00:20:36,250 --> 00:20:39,970
Kaslar tutulunca solunum etkilenir. Bu nedenle hastaları hayatta tutmak için

263
00:20:39,970 --> 00:20:42,490
Çocuk felci hastalarını geniş metal bir silindir içine

264
00:20:42,490 --> 00:20:46,429
koyuyorlardı. Bu metal silindir havanın akciğerlere

265
00:20:46,429 --> 00:20:51,149
girip çıkmasını sağlıyordu. ve pekçok insan sırtüstü yattığı yerden

266
00:20:51,148 --> 00:20:54,739
etrafını bir ayna yardımı ile görüyorlardı.
Yemeklerini bu cihaza takılıyken

267
00:20:54,740 --> 00:21:00,429
yiyorlardı. Demir Ciğer'e giren hastaların çoğu buradan çıkamadı

268
00:21:00,429 --> 00:21:05,309
çoğu hayatlarının sonuna dek Demir Ciğer içinde yaşadılar.

269
00:21:05,308 --> 00:21:08,339
Bazen kısacık bir süre için çıkarılıyorlardı,

270
00:21:08,339 --> 00:21:12,259
mesela solunum aletine takılıyken temizlenmek, süngerle silinmek

271
00:21:12,259 --> 00:21:17,539
ya da tuvalete gitmek gibi. Ama çoğu Demir Ciğer'e bir kere girdi

272
00:21:17,548 --> 00:21:22,599
ve orada da öldü. Çok az hasta Demir Ciğer'den canlı çıkabildi.

273
00:21:22,599 --> 00:21:26,379
Çoğu hastanede, bir oda dolusu Demir Ciğer dolu koğuşlar vardı.

274
00:21:26,390 --> 00:21:33,179
insanların nefes almasına yardım ederken korkunç bir körük sesi odayı doldururdu

275
00:21:33,179 --> 00:21:38,259
insanların içine hava pompalayan dev bir araç gibi...

276
00:21:38,259 --> 00:21:41,069
son yıllarda biraz daha geliştirildiği diye duydum, ama artık ne için kullanılıyorlar bilmiyorum.

277
00:21:41,069 --> 00:21:45,859
Çünkü artık kullanılacakları bir Çocuk Felci salgını yok.

278
00:21:45,859 --> 00:21:49,918
Ama şunu söylebilirim, yatağınızın ayakucunda kullanılmayı bekleyen kocaman bir demir ciğer olması

279
00:21:49,919 --> 00:21:53,880
çok korkunç bir durum. Ben, Demir Ciğer'e mahkum olmamak için

280
00:21:53,880 --> 00:21:55,809
iyileşmek için elimden geleni yaptım.

281
00:21:58,160 --> 00:22:03,519
En son bulunan aşılardan biri de Herpes Zoster aşısı.

282
00:22:03,519 --> 00:22:06,379
Herpes Zoster, Suçiçeği'ne neden olan virüs aslında,

283
00:22:06,390 --> 00:22:14,220
daha ileri yaşlarda Zona hastalığına neden oluyor.
Zona, cildin kötü bir enflamasyonu.

284
00:22:14,220 --> 00:22:20,419
Suçiçeği olan çocuklar, hastalık bitse de

285

00:22:20,419 --> 00:22:25,580

Suçiçeği virüsünden kurtulmuyorlar. Hastalık iyileşince

286

00:22:25,579 --> 00:22:31,319

Su Çiçeği virüsü vücudumuzu terk etmiyor,

287

00:22:31,319 --> 00:22:36,490

sinir köklerine -ki bunlara sinir gangliası da deniyor- yerleşiyor,

288

00:22:36,490 --> 00:22:40,620

Şimdi mesela parmak ucuna giden bir sinir var diyelim,

289

00:22:40,619 --> 00:22:46,229

ya da göğsünüze giden bir sinir olsun. Bu sinir omurilik'ten çıkar,

290

00:22:46,230 --> 00:22:52,599

ve bu sinirim hemen çıktığı yerine yakınında bir spinal ganglia vardır

291

00:22:52,599 --> 00:22:56,298

virüs bağışıklık sisteminiz zayıflayana dek buraya geri çekilir ve gizlenir.

292

00:22:56,298 --> 00:23:00,379

Daha sonra yorgunluk ve stres halinde siniri izleyerek tekrar cilt yüzeyine gider

293

00:23:00,380 --> 00:23:03,750

cilt yüzeyinde sinir uçlarından dışarı çıkar ve

294

00:23:03,750 --> 00:23:05,679

burada içi sıvı dolu baloncuklar oluşturur. Beraberinde kırmızı

295

00:23:05,679 --> 00:23:11,288

bir döküntü de oluşur, sonuçta içi sıvı dolu, kırmış tahriş olmuş

296

00:23:11,288 --> 00:23:19,299

bir cilt ortaya çıkar. Bu oldukça ağrılı ve sıkıntılı bir durumdur.

297

00:23:19,299 --> 00:23:22,740

Ama bazen yüzde ortaya çıkabilir, o zaman çok kötüdür.

Zona, yüzde olursa kalıcı yara izlerine ve yüz hatlarının bozulmasına neden olabilir.

298

00:23:22,740 --> 00:23:27,200

Hatta bazen gözde ortaya çıkar ki

299

00:23:27,200 --> 00:23:31,039

gözde görülen Herpes Zoster, körlüğe neden olabilir.

300

00:23:31,640 --> 00:23:36,100

Bu durum, bebeklikte geçirilen masum Suçiçeği hastalığının

301

00:23:36,099 --> 00:23:40,189

ya da Herpes Zoster virüsünün oldukça kötü bir komplikasyonudur.

302

00:23:40,190 --> 00:23:44,380

Çoğu kişi Suçiçeği hastalığını gayet zararsız bir hastalık olarak görür.

303

00:23:44,380 --> 00:23:51,380

'Benim tüm ailem 50'ler, 60'lar, 70'lerde Suçiçeği geçirdi, hiçbirinde sorun olmadı' diyebilir.

304

00:23:51,380 --> 00:23:55,169

Çoğu zaman bu doğrudur. Ancak nadiren de olsa

305

00:23:55,169 --> 00:24:01,179

Herpes Zoster zatürreye de neden olabilir ve bazı çocuklar

306

00:24:01,179 --> 00:24:05,740

herkes onların sıradan Suçiçeği geçirdiğini zannederken aslında zatürre'den öldüler.

307

00:24:05,740 --> 00:24:10,038

Ölmeseler de bu kişiler 60, 70 ya da 80 yaşına

308

00:24:10,038 --> 00:24:15,210

geldiklerinde oldukça can sıkıcı bir Zona döküntüsü

309

00:24:15,210 --> 00:24:19,819

çıkarabilirler. Şimdi elimizdeki

310

00:24:19,819 --> 00:24:24,548

Herpes Zoster virüs aşısı ile bu daha Suçiçeği

311

00:24:24,548 --> 00:24:30,168

evresindeyken bu virüsleri kontrol altına alarak ileride sınırlarımızda saklanmalarını engelleyip

- 312
00:24:30,169 --> 00:24:32,340
yaşlılıkta görülen Zona hastalığından kurtulmayı umuyoruz.
- 313
00:24:33,160 --> 00:24:37,679
Lauren Cochrane: Oğlum 5 yaşındayken viral menenjit kaptı.
- 314
00:24:37,679 --> 00:24:44,100
Onunla hastanede 5 uzun gece geçirdim, her gece ağlamasını
- 315
00:24:44,099 --> 00:24:49,879
dinlemek, kıpkırmızı olmuş bedenine bakmak ve ne kadar korkmuş olduğunu görmek....
- 316
00:24:49,880 --> 00:24:54,840
Benim için çok stresli bir deneyimdi. Belinden su aldılar.
- 317
00:24:54,849 --> 00:24:59,158
Bu girişimin miniminnacık bir bebeğe yapılmasını seyretmek istemezsiniz.
- 318
00:24:59,159 --> 00:25:05,179
Dışarılarda bir yerlerde, bebeklerin aşılarla önlenebilen hastalıklara yakalanabileceğini bilmek
- 319
00:25:05,259 --> 00:25:10,119
beni dehşete düşürüyor. Bu nedenle çocuğumu aşılatıyorum. Çünkü çocuğumu ve diğerlerinin çocuklarını
- 320
00:25:10,130 --> 00:25:14,460
bu hastalıklardan korumak istiyorum. Eğer viral menejit için bir aşı
- 321
00:25:14,460 --> 00:25:20,610
mevcut olsaydı hemen her iki çocuğumu da aşılatırdım. Hiç tereddüt etmeden.
- 322
00:25:20,609 --> 00:25:25,288
Başımızdan geçen korkunç bir deneyimdi ve
- 323
00:25:25,288 --> 00:25:28,249
hiçbir anna babanın benzer deneyim yaşamasını istemem.
- 324
00:25:30,259 --> 00:25:33,740
Çocuğunuzu aşılatıp aşılatmama konusunda önemli bir karar alacaksınız.

325

00:25:33,750 --> 00:25:37,648

Bu bile sizin ne kadar şanslı olduğunuzun göstergesi. Öyle ki,

326

00:25:37,648 --> 00:25:42,079

atalarımızın böyle bir lüksü yoktu, dünyanın gelişmekte olan ülkelerinde

327

00:25:42,079 --> 00:25:44,919

yaşayan anna babaların bu şansı hala yok.

328

00:25:44,920 --> 00:25:48,039

Umarım, bu videodakilerin anlattığı hikayelerin anımsarsınız.

329

00:25:48,039 --> 00:25:52,440

Umarım bu videoda konuşan kişilerin deneyimlediği acı kayıplar, sizin hayatınızda hiç bir zaman olmaz.

330

00:25:52,440 --> 00:25:56,539

ve umarım hiçbir zaman 'Keşke!...' demek zorunda kalmazsınız.

331

00:25:56,539 --> 00:26:00,339

Altyazılar - Işıl Arıcan

332

00:26:00,339 --> 00:26:48,220

♪ Müzik ♪